

ГІСТОРЫКА-МЕТАДАЛАГІЧНАЯ РЭКАНСТРУКЦЫЯ РАЗУМЕННЯ ПАЛІТЫЧНАГА. КАШТОЎНАСНЯЯ ТРАДЫЦЫЯ

Сёння палітычная навука ўяўляе сабой адно з найбольш важных напрамкаў у сацыяльным комплексе. Асноўная яе задача нацэлена на асэнсаванне свету палітыкі і разуменне яго ўнутраных механізмаў, функцыянавання ў гэтай супярэчлівай чалавечай рэальнасці. Палітыка, як такая, уяўляе сабой унікальную з'яву. Яна не абмежавана чымсьці адным. Па сутнасці, палітыка пранікае і ўплывае на ўсе сферы індывіда ў незалежнасці ад яго жаданняў. Але палітыка з'яўляецца і сродкам, які звязвае розных індывідаў для дасягнення вызначаных мэтаў.

Так ці інакш на працягу асэнсаванага іспавання чалавечага віду некаторыя імкнуліся зразумець гэты феномен, вылучыць магчымыя ілэі, прадказаць развіццё гэтага працэсу. Больш за тое, адзінкі адважваліся выступаць, крытычна паказваючы пры гэтым, што палітыка можа тварыць і прыводзіць да жахлівых наступстваў.

Чалавечая гісторыя ў сучасным выглядзе (гэта значыць, планетарная) выкарыстоўвае і прайгравае ўсе тыя ж палітычныя факты, якія былі вылучаны ў антычнасці і ўтварылі ў ёй жа «палітычную форму», якая з'яўляецца сувязной падставай ўсяго палітычнага. Але пры гэтым трэба ўлічваць, што гэта толькі выснова еўрапейскай думкі. Больш за тое, як падпрэсліў бачны палітолаг Г. Алмонд, у гэты перыяд былі сфармуляваны два асноватворных становішчы палітычнай навукі: «Якія істэтыцыйныя формы палітыкі?» і «Якія крытэрыі мы ўжываем для іх ацэнкі?» [2].

Але пры гэтым у нашы дні часта ігнаруецца сама сутнасць палітычнага арганізма, які імкнецца рассуन्छ межды ў рамках свайго існавання, абгрунтаваць сваё становішча праз розныя рацыянальныя (ірацыянальныя) спосабы. На думку Г. Москі, клас або эліта самі былі зацкаўлены ў рацыяналізацыі сваёй улады, у незалежнасці ад часовага кантынуума. «Напрыклад, палітычны клас, які, абгрунтоўваючы сваю ўладу, робіць акцэнт на праяву боскай волі, павінен быць сфарміраваны і арганізаваны па-іншаму, чым палітычны клас, які заснаваў сваю ўладу з улікам, меркаваных або фактычных, народнай волі» [3, с. 12]. Палітычныя факты, выяўлення ў пэўны момант, трансфармуюць структуру інстытутаў. Іх функцыянаванні працягваюцца з улікам гэтых змяненняў, але падстава ў выглядзе «дысплінарнага дыскурсу» нівеліруецца. Іншымі словамі, праблема «ўлады» існуе ў тым выглядзе, у якім яна існавала пры Платоне і Арыстоцеле. Адзінае змяненне па заканчэнні такога працяглага перыяду адбылося ў наборы інструментаў разумення гэтага феномену, з'явіліся на-

прыклад, «мадэлі эканамічнага росту, колькасны аналіз патокаў абмену... вылучэнне сацыялагічных канстант, апісанне тэхнічных прытасаванняў, іх распаўсюджвання і ўстойлівага існавання» [4, с. 35]. Пры гэтым, пабудова ўніверсальнай парадыгмы палітычнай навукі, як цэласнай падставы функцыянавання самой палітыкі, з'яўляецца скажонай па шэрагу прычын. Галоўная з іх, як бачна, заключаецца ў «аб'ектыўнасці», якая змяшчаецца ў пастаяннай «барацьбе супрацьлегласцяў». Т. Адорна дакладна ўказаў на «татальнасць» таго, што адбываецца. Ён падкрэслівае, што: «усё, што ў паняцці сусветнага духу ёсць ірацыянальнага, сусветны дух узяў з ірацыянальнасці сусветнага гістарычнага працэсу. ... Гісторыя валодае ўсімі гэтымі якасцямі, таму што на працягу тысячагоддзяў закон руху грамадства абстрагаваўся ад яго асобных суб'ектаў» [1, с. 274]. Гэты працэс вяртаецца да вытокаў палітычнага ў абход «навукі». Таму палітолаг так ці інакш будзе вымушаны ўключыцца ў дыскурсіўную асамблею на баку палітыкі, дзе ён павінен прыняць адну з пазіцый, вызначаных яго першапачатковай каштоўнаснай базай, якая аб'ядноўвае ў сабе эпістэмалагічныя ўстановкі самога даследчыка.

Літаратура:

1. Адорно, Т. Негативная диалектика / Т. В. Адорно. — М. : Науч. мир, 2003. — 374 с.
2. Гудин, Р. Политическая наука: новые направления / Р. Гудин, Х.-Д. Клингеманн. — М. : Вече, 1999. — 814 с.
3. Моска, Г. История политических доктрин / Г. Моска. — М. : Мысль, 2012. — 326 с.
4. Фуко, М. Археология знания / М. Фуко. — СПб. : Гуманитар. акад., 2012. — 416 с.

*Е. А. Криштапович, канд. филос. наук, доцент
Академия управления при Президенте Республики Беларусь (Минск)*

*О. А. Стаценко
БГПУ им. М. Танка (Минск)*

СИСТЕМА ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ: С УЧЕТА РЕСУРСОВ НА УЧЕТ РЕЗУЛЬТАТОВ

Успех реформ, проводимых в Республике Беларусь, в значительной степени зависит от кадрового обеспечения государственного управления. Эффективность государственного управления связывается с разработкой и внедрением механизмов, обеспечивающих результативность профессиональной деятельности государственных служащих. Эта модель предполагает переориентацию бюджетных и управленческих процессов с учета ресурсов на учет результатов.